

Herstel Westerse economieën blijft traag in 2013

Economisch Kwartaalbericht – september 2012

Na een groeivertraging in 2012 zal de groei van de wereldeconomie volgend jaar iets versnellen. Het herstel van de recessie van 2008/2009 zal in Europa, de VS en ook Japan echter nog buitengewoon traag verlopen. De Nederlandse economie zal dit jaar naar verwachting krimpen met 0,5% en in 2013 iets herstellen met een BBP-groei van 0,5%. Dat schrijven economen van de Rabobank in de septembereditie van het Economisch Kwartaalbericht.

Nederlandse economie blijft kwakkelen

De Nederlandse economie heeft zich ondanks twee kwartalen van lichte groei nog niet uit het moeras omhoog weten te tillen. Ons land kampt met oplopende werkloosheid, krimpende consumptie, dalende huizenprijzen en een gebrek aan investeringen door bedrijven. De komende maanden zijn in meer opzichten bepalend. Niet alleen is er de voortdurende onzekerheid rondom de Europese schuldencrisis, ook binnen Nederland zullen de aanstaande verkiezingen en de daaropvolgende, naar verwachting langdurige coalitie-onderhandelingen bepalend zijn voor het beleid de komende jaren. Het herstel van de economie zal naar verwachting de komende kwartalen moeizaam verlopen, waarbij er de nodige neerwaartse risico's zijn door mogelijke nieuwe wendingen in de Europese schuldencrisis.

Groei wereldeconomie versnelt licht in 2013

Wereldwijd vertraagden veel economieën in het tweede kwartaal van 2012 ten opzichte van het eerste kwartaal. Sentimentsindicatoren wijzen vooralsnog niet op verbetering. Na een verwachte groei van het mondiale BBP-volume van 3,25% in 2012 voorzien de Rabobank-economen voor volgend jaar slechts een beperkte versnelling tot 3,75%. Het zijn nog altijd de opkomende markten die relatief hard groeien en bovendien ruimte hebben om hun economieën te stimuleren. Sinds de tweede helft van 2011 hebben zij hiertoe voornamelijk monetair beleid ingezet, maar het is de vraag of dat genoeg is om de groeiambities waar te maken. Omdat in veel van deze landen de angst voor oververhitting nog niet uit de hoofden van de beleidsmakers is verdwenen, zullen zij echter niet snel teruggrijpen op budgettaire stimulering. De economische prestaties zullen daarom ook in de opkomende markten de komende kwartalen tegenvallen.

Europa blijft druk met zichzelf

De Europese ogen zijn de komende tijd vooral gericht op de Europese Centrale Bank (ECB). De conditionele belofte van president Draghi dat de ECB perifeer staatspapier zal kopen als een land financiële steun krijgt vanuit de Europese noodfondsen heeft de kans op effectieve financiële steun voor Spanje vergroot. Maar het blijft onzeker in hoeverre dit de rust op de financiële markten kan doen wederkeren. Europese beleidsmakers zullen daarnaast stappen blijven zetten om de crisis te bezweren, maar herstel van het ernstig bekoelde consumenten- en producentenvertrouwen is daarbij op korte termijn niet erg waarschijnlijk. Hun terughoudendheid zal immers voorlopig gevoed blijven door onder andere de onzekerheid over financiële steun voor Spanje en Griekenland. Samen met het aanhoudende bezuinigingsklimaat resulteert dit naar verwachting in een verdere krimp van de binnenlandse bestedingen in de eurozone in de tweede helft van 2012.

De verwachte groeiversnelling in de wereldeconomie in 2013 zal het economische herstel in de eurozone enigszins kunnen ondersteunen. De sinds afgelopen voorjaar verder verzwakte handelsgewogen wisselkoers van de euro kan hier een extra steuntje in de rug bieden. Naar verwachting zal de euro op termijn weer aansterken als er voortgang wordt geboekt met het oplossen van de eurocrisis, dus dit positieve handelseffect is slechts tijdelijk. Er zitten dus grenzen aan de moge-

lijkheden waarmee het buitenland kan meehelpen om de Europese economie te stimuleren. De belangrijkste sleutel tot groei blijft om die reden in handen van Europese beleidsmakers zelf.

De verwachte groei van Duitsland en de afname van de BBP-krimp in veel perifere lidstaten zal volgend jaar waarschijnlijk resulteren in een terugkeer naar reële BBP-groei voor de eurozone als geheel. Een zeer gematigd herstel, en een groei die nog ver achterblijft bij het groeipotentieel, is echter het hoogst haalbare.

Focus: Hoe kan Griekenland zijn prijsconcurrentiepositie verbeteren?

De Focus in het nieuwe Economisch Kwartaalbericht schetst drie manieren waarop Griekenland zijn prijsconcurrentiepositie zou kunnen verbeteren, aan de hand van ervaringen van andere landen. Het Argentijnse scenario van uittreding uit de eurozone gaat gepaard met zeer grote risico's en onzekerheden. Een verbetering realiseren binnen de eurozone á la Letland lijkt bijzonder pijnlijk voor de Griekse economie en burgers, wat de kans op succes verkleint. Het politieke draagvlak om het Oost-Duitse voorbeeld van een transferunie te volgen, lijkt afwezig. Het meest haalbaar lijkt een tussenweg in de vorm van een interne devaluatie ('Letland') in combinatie met een verdere herstructurering van de Griekse schuldenlast en verdergaande politieke integratie ('Oost-Duitsland'). Het succes van een verbetering van de Griekse concurrentiepositie hangt ook af van het beleid dat andere landen voeren. Zo zouden hogere bestedingen en een iets hoger inflatiecijfer in de noordelijke eurozonelanden het voor Griekenland gemakkelijker kunnen maken om de relatieve prijzen aan te passen.